

Nuets förutsättningar styr lärandet i förskolan

Om kommunikationen mellan förskolläraren och barnet enbart bygger på nuets förutsättningar eller enbart bekräftar det barnet självt föreslår, riskerar barnets lärande och utveckling att begränsas. Det framgår av en avhandling vid Göteborgs universitet som undersöker villkoren för barns lärande i förskolan

– Förskollärare har erfarenheter och kunskaper som barn aldrig kan ha som måste komma till uttryck i kommunikationen om den inte ska stagnera, säger Agneta Jonsson som är den första som disputerar i barn- och ungdomsvetenskap vid Göteborgs universitet.

I sin avhandling har hon undersökt villkoren för de yngsta barnens lärande genom att intervjua och observera förskollärarnas arbete på sex förskolor.

– När fler barn vistas mycket i förskolan påverkar det uppväxten och förutsättningarna att lära och utvecklas. Då behöver vi få reda på vilka villkor som råder i förskolan och diskutera vilka konsekvenser det får.

Den kvalitativa studien visar att förskollärarnas arbete antingen kan begränsa, bekräfta eller utvidga barnens möjligheter till lärande och utveckling. Agneta Jonsson ser en strävan hos förskollärarna att göra det bästa för barnen när de får stort utrymme att vara med och bestämma. Samtidigt kan förskollärarna vara så fokuserade på att få med alla barn och ”allt innehåll” vilket gör att kommunikationen blir fragmentarisk och svårbegriplig.

I en av delstudierna beskriver förskollärarna ett arbete med stort fokus på vilka förutsättningar som råder här och nu. Agneta Jonsson kallar det för nuets didaktik.

Vilka barn har förskolläraren framför sig? Vad kan de förväntas lära sig? Hur ser miljön ut och vilka material finns det? Hur mycket tid finns det? Nuets förutsättningar bestämmer alltså vilket innehåll som blir möjligt att ta upp och prata om.

Agneta Jonsson ger ett exempel: Förskolläraren har planerat en samling, men vid samlingen vill en tvååring hålla i samlingen. Då släpper förskolläraren sin egen planering och låter barnens intentioner gå före. Hon utgår från det som händer här och nu.

– Det kan bli väldigt bra för barnet och de andra i gruppen, men om det är ett mönster som upprepas ofta, så missar förskolläraren att bidra med sin egen kunskap och erfarenhet och det som uppdraget i läroplanen pekar på, säger Agneta Jonsson.

Agneta Jonsson menar att förskollärarna kan jobba utifrån läroplanens intentioner och samtidigt ta hänsyn till barnens intressen och perspektiv och stödja deras potential både nu och i framtiden, om de är medvetna om de processer som pågår och de barn de har framför sig.

– Det handlar både om att lyssna på barnen och ta med sina egna kunskaper och erfarenheter. Det kräver kunskap och strukturella förutsättningar i form av en läroplan och resurser som verkar stödjande, säger Agneta Jonsson, som hoppas att hennes resultat blir användbara både i förskolan, på förskolläraryrket och där beslut om förskolan fattas.

För mer information: Agneta Jonsson, telefon: 044-203265, 0706-744205, e-post: agneta.jonsson@hkr.se

Agneta Jonsson lägger fram sin avhandling *Att skapa läroplan för de yngsta i förskolan. Barns perspektiv och nuets didaktik* vid institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande

Läs avhandlingen: <http://hdl.handle.net/2077/34089>

Avhandlingsarbetet har finansierats av Nationella forskarskolan för Barndom, Lärande och Ämnesdidaktik samt Högskolan Kristianstad.
Disputationen äger rum fredag 15 november kl. 13.00, Sal 07-318 (aulan) Högskolan Kristianstad